

NYTT PRINSIPPROGRAM FOR AKP

– NOEN INNSPILL

November 1998
Fra en gruppe nedsatt av AKPs sentralstyre

Dette heftet er utgitt av Røde Fane
ISBN-82-91778-10-8

10kr.

INNHold:

1. FORORD

av Jorun Gulbrandsen

2. OM MENNESKESYN OG MEDLEMMENES ROLLE I PARTIET

av Jorunn Folkvord og Gunhild Lurås

3. NOEN MENINGER OM PRINSIPP-PROGRAMMET

av Terje Valen

4. MENNESKERETTER OG MILJØVERN

av Morten Falck

5. FORMÅL OG METODER FOR ARBEID I AKP

av Stig Berntsen

6. PROGRAM FOR AKP, ET HELHETLIG UTKAST

av Johan Petter Andresen

7. ENDRINGSFORSLAG TIL ANDRESENS UTKAST

«... enhver historisk periode danner den herskende formen for økonomisk produksjon og bytte, og den samfunnsmessige organiseringa som med nødvendighet følger av den, den basis som den politiske og intellektuelle historien til den epoken er bygget på, og som er det eneste den kan forklares ut fra; at følgelig har hele menneskehetens historie (etter oppløsinga av det primitive stammesamfunnet som eide jorda i fellesskap) vært en historie om klassekamper, strid mellom utbyttere og utbyttede, herskende og undertrykte klasser; at historien om disse klassekampene danner en utviklingsrekke hvor vi i våre dager har nådd et trinn der den utbyttede og undertrykte klassen - proletariatet - ikke kan nå sin frigjøring fra den utbyttede og herskende klassens - borgerskapets - herredeømme, uten samtidig, og en gang for alle, å frigjøre hele samfunnet i sin helhet fra all utbytting, undertrykking, alle klasseforskjeller og klassekamper.»
(Fra Det kommunistiske manifestet, s.34, utgitt av Røde Fane 1998.)

1. FORORD

av Jorun Gulbrandsen, leder av AKP

-Hvilke meninger skal et revolusjonært parti ha?

-Hva slags revolusjonært parti trengs?

-Bli med og si meninga di om det!

Våren 1999 skal AKP ha landsmøte. Det programmet partiet har nå, holder absolutt mål når det gjelder analyser av mange saker. Men det er også forelda når det gjelder beskrivelser av konkrete forhold, som "supermaktene USA og Sovjet". Og flere viktige diskusjoner som har vært ført blant revolusjonære i de siste åra, som miljøet, om kommunismen og om friheten, vises ikke i godt nok programmet. Det trengs noe nytt. Men hva? Skal vi forbedre det vi har, eller skal vi forsøke å tenke på nytt fra bunnen av?

Sentralstyret i AKP inviterer til en diskusjon "fra bunnen av". Kommer diskusjonen langt nok, kan det hende at AKP får et nytt program fra våren. Men diskusjonen om de helt grunnleggende spørsmåla om revolusjonær politikk handler om mye mer enn om AKPs program.

Den revolusjonære bevegelsen er liten i Norge, men spiller en nokså stor politisk rolle likevel. Den leder mange kamper, utvikler viktige massebevegelser og er ei drivkraft for å opprettholde Klassekampen. Et kjennetegn på en revolusjonær er forståelsen for at det er nødvendig med en organisasjon, et revolusjonært parti. Både unge og eldre revolusjonære er nå opptatt av hvordan den organiserte bevegelsen skal føres videre i åra framover. Vi i AKP har et oppriktig og sterkt ønske om å diskutere dette spørsmålet med andre enn oss sjøl. Ikke minst mener vi det er helt avgjørende at unge revolusjonære kommunister påvirker og legger premisser for diskusjonen. Også når det gjelder AKPs program!

Sentralstyret inviterte tidlig høsten 1998 en gruppe unge medlemmer til å starte diskusjonen. Det første spørsmålet ble stilt: Hva skal et revolusjonært parti mene? Hva bør et slikt parti si noe om, og hva bør det ikke

mene noe om i det hele tatt? Hva skiller et revolusjonært parti fra alle andre partier som kaller seg sosialistiske, og hvordan skal forskjellen komme til syne? Det andre spørsmålet var: Hva skal et program brukes til?

Mange baller ble kastet fram, som:

Programmet bør være kort, slik at det er mulig å lese det og gi det til nysgjerrige. Men kan analysene bli for enkle da? Programmet må legge stor vekt på å forklare sosialisme og kommunisme, for mange er mot kapitalismen, men mangler et alternativ. Programmet må være kontroversielt og radikalt på den måten at det viser veldig tydelig alternative standpunkter og analyser. Det er en dårlig ide å ha et veldig dagsaktuelt program, det blir fort foreldt. Programmet må si hvorfor det er nødvendig at folk organiserer seg for at ting skal endre seg, det må fortelle om synet kommunistene har på mennesket, om mulighetene for forandring.

Lista med meninger og spørsmål ble lang. Ungdomsgruppa ville ha ut diskusjonen så fort som mulig. Derfor dette lille heftet som er en start.

Jorunn Folkvord og Gunnhild Lurås sier bl.a. at "Vi har en analyse av samfunnet som forteller oss at klassekampen driver utviklinga framover, men vi må aldri glemme at klassene består av mennesker og at det er de som driver klassekampen med sine tanker, ideer og erfaringer". De vil ha en diskusjon om kommunistenes syn på mennesket.

Terje Valen sier bl.a. at partiet må ha en bedre forklaring på det endelige målet, kommunismen, og hovedetappene for å nå det. Han bruker begrepene kommunismens første og andre fase der det har vært vanlig å bruke begrepene sosialisme og kommunisme. Hvordan vil DU forklare hva kommunismen er?

Stig Berntsen sier bl.a. at det revolusjonære partiet må ha medlemmer som ikke søker personlig makt, men som vil arbeide for arbeiderklassens interesser og som frivillig underlegger seg partiets flertallsvedtak. Hva synes du? Skal et revolusjonært parti stille flere krav til medlemmene, mer enn å betale kontingent?

Morten Falck sier at "hele poenget med sosialismen/kommunismen er kampen for frihet. Marx og Engels ønsket å hjelpe for frihet, og oppdaget at det var nødvendig å kjenne de materialle betingelsene for å kunne definere frihet". Han sier at programmet må ta dette spørsmålet på alvor, på samme måte som natur-og miljøvernet. Spørsmål: Hva er frihet? Hva er et fritt menneske?

Johan Petter Andresen har laget et forslag til et program. Han sier sjøl at det var for å komme i gang med diskusjonen. Slik har det også fungert – diskusjonen er i gang!

Det kommer flere diskusjonehefter. Det neste vil konsentrere seg om det revolusjonære partiet: Hva slags parti trengs? Det er litt ulike meninger om dette, så flere syn vil bli representert. Revolusjonære ungdommer ønskes spesielt velkommen med små eller store innlegg! Vi kan ikke love å trykke alle hvis det blir mange, men i den elektroniske utgaven på nettet, er det plass til alt. Henvend dere til AKPs kontor, til Arnljot Ask, Asgeir Bell eller Jorun Gulbrandsen. Tlf: 22 98 90 60 eller epost: akp@akp.no

2. OM MENNESKESYN OG MEDLEMMENES ROLLE I PARTIET

av Jorunn Folkvord og Gunnhild Lurås

Dette er et diskusjonsnotat, ikke programerklæringer. Det er resultatet av diskusjoner vi har hatt. Vi mener det vi har kommet fram til er helt sentralt for utviklinga av et nytt prinsippprogram, og for utviklinga av det kommunistiske partiet. Vi håper at dette kan bidra til debatt, så vi kommer enda noen skritt videre på veien.

A. Menneskesynet og programmet

For et kommunistisk parti er menneskesynet det viktigste. For å kunne jobbe fram mot revolusjon må partiet knytte til seg dyktige mennesker. Det må også jobbe for at medlemmer i partiet ser på seg sjøl som viktige;

viktige i utviklinga av partiet, viktige for folk og miljø rundt seg og viktige for revolusjonen.

Et kommunistisk partis menneskesyn kan ikke formuleres i et eget avsnitt i et program, det er noe som automatisk vil gjennomsyre hele dokumentet. Dette gjør at det er svært viktig å diskutere grundig, for at vi skal få klarhet i hva vi faktisk mener.

Vi mener programmet må si noe om hvert menneske som det "subjektive elementet i historia". Dette kommer inn under historie- og utviklingssyn. Mennesker er viktige i historia. Menneskene er det elementet som driver utviklinga framover. Ikke bare som en del av en klasse i klassekampen, også som mennesker i seg sjøl. Dette er det viktig for et kommunistisk parti å leve etter. Vi har en analyse av samfunnet som forteller oss at klassekampen driver utviklinga framover, men vi må aldri glemme at klassene består av mennesker og at det er de som driver klassekampen med sine tanker, ideer og erfaringer.

Vi er mot den marxistiske determinismen som sier at kapitalismen vil gå under og kommunismen vil komme automatisk. Historia går ikke på skinner. Vi påvirker utviklinga i den ene eller andre retninga, og hvis ingen påvirker i riktig retning, kommer ikke utviklinga til å gå i riktig retning.

B. Partiet og medlemmene

Vi er flinke til å framheve partiets viktighet i historia, men ikke fullt så gode til å framheve medlemmene som viktige i eller for partiet, eller for samfunnsutviklinga som helhet.

Mange partimedlemmer i dag ser ikke seg sjøl som politiske vesener som er viktige for andre. Forskjellige uttalelser fra kamerater belyser dette:

–"Jeg er med bare for det sosiale, jeg kan ikke tilføre noe politisk."

–"Jeg har ikke et høyt nok politisk nivå."

–"Ingen brydde seg om at jeg meldte meg ut da jeg forsvant ut av partiet."

Dette er uttalelser fra kamerater med mye kunnskap og erfaring, men som fortsatt ikke ser seg som viktige. Vi mener dette handler mye om sjøltillit.

Sjøltilliten bygges opp rundt det å mestre. Den styrkes av at du er med på å skape noe som du ser resultater av. De som er med å bygge opp ei avdeling, organisere en streik, lage et hefte, stoppe en trafikkplan og ser resultater av sin egen innsats, ser at de styrker kampen, og kan se at de som personer er viktige. "Jeg kan - det nytter - det er en vits for meg å være med i partiet. Jeg er - viktig - for partiet."

Det er imidlertid ikke automatikk i denne utviklinga. Mange kan ha deltatt i viktige kamper og oppnådd viktige resultater, men mener fortsatt at "det kunne like så godt vært noen andre".

C. To syn

Vi har prøvd å definere to typer syn på medlemmer og parti som vi mener finnes i dag. Dette er ikke de to eneste syna, og for å vise hva vi mener blir framstillinga noe sjablonmessig. Vi mener likefullt at vi har fått med det mest sentrale.

Det ene synet vil vi formulere som: "Jeg er viktig, derfor er jeg med i partiet." Dette er en utadvent tankegang som bygger på et positivt sjølbilde. Det har lett for å være inkluderende. Det bygger på at man erkjenner at man sjøl har noe å tilføre med egne kunnskaper og erfaringer, og dermed erkjenner man også lettere at andre også har viktige kunnskaper og erfaringer. Dermed blir det viktig å få med flere, og man kan bygge et fellesskap i utvikling sammen. Kvinneopprøret fikk mange damer i AKP til å føle seg viktige, og det førte blant annet til at partiet tok et langt steg videre i sin politiske og teoretiske utvikling.

Det andre synet vil vi formulere som: "Jeg er med i partiet, derfor er jeg viktig." Dette mener vi er et dårligere utgangspunkt. Man erkjenner i mindre grad sin egen viktighet i utgangspunktet. Hver person sitt bidrag blir utydelig eller forsvinner. Grunnlag for å få med flere blir "Bli med,

så blir du også viktig". Hensikten blir ikke utvikling men stagnasjon. Man har oppnådd viktighet gjennom partimedlemskapet, og det sentrale blir å være en "tro tjener".

For å si det litt firkanta:

– Den første tanken bygger på dialektikk: Det jeg og andre kan og har opplevd har betydning og tilfører partiet noe. Det jeg og andre driver med er viktig, det utvikler oss og dermed partiet.

– Det andre: Jeg og andre er i utgangspunktet ikke viktig. I kraft av å være partimedlem oppnår jeg de riktige tankene: Ut og misjoner!

D. Folk er viktige!

Gjennom partiets 25-årige historie, har noen medlemmer vært med hele veien, men noen har bare vært innom en kort tur. Mange var også med lenge, men har gitt seg etter 15 og 20 år. Det sentrale er å finne ut hvorfor noen blir mens andre gir opp. Hva gir noen sjøltillit og sjølsikkerhet til å fortsette. Det finnes helt sikkert noen svar i organisatoriske strukturer og menneskesynet som råder hos forskjellige folk. Nettopp fordi menneskene er avgjørende i kampen for et annet samfunn, er det viktig å finne ut av dette, uten folk - ingen kamp.

Når vi lager programmet må vi la det komme fram hva slags menneskesyn vi har, og det må være formuleringer som får folk til å føle seg som viktige, at de trengs i kampen. Formuleringer som ikke trykker folk ned, men som løfter dem opp. Og det bør være noe mer snedig enn: Du trenger AKP - AKP trenger deg!

3. NOEN MENINGER OM PRINSIPPROGRAMMET

av Terje Valen

Programmet sin viktigste funksjon er å fastlegge partiet sine viktigste prinsipper ut fra en analyse av dagens situasjon i verden og nasjonalt og ut fra en klar oppfatning av det endelige målet med partiet sitt arbeid.

Programmet må være lettest mulig å lese, men dette formspørsmålet må ikke gå ut over den viktigste funksjonen til programmet.

I forhold til det gamle prinsippprogrammet må det nye ha en **bedre forklaring på det endelige målet, kommunismen og hovedetappene for å nå det**. Denne forklaringen må **ta opp i seg de rike erfaringene med kommunisme fra dette århundret på en prinsipiell måte**.

Programmet må si at menneskets fremmedgjorte forhold til naturen rundt, til andre mennesker og til seg selv med den utbytting, undertrykking, diskriminering og ødelegging som følger med, begynner før kapitalismen og varer etter kapitalismen. Grunnen til dette er at dette forholdet er knyttet til nød og tvungen arbeidsdeling. Først når grunnlaget for nød er avskaffet og ytre trusler mot kommunismen ikke eksisterer lengre, kan fremmedgjøringen oppheves helt.

Det er viktig å få frem de fire etappene i utviklingen mot kommunisme.

1) Kampen frem mot den politiske revolusjonen der borgerskapets politiske makt eller statsmakt (også kalt diktatur) blir erstattet med **arbejderklassens politiske makt eller statsmakt** (også kalt diktatur).

Programmet må få frem den store endring i verdenskapitalismen som har skjedd innen det siste tiåret av dette århundret. Kapitalismen erobrer hele verden i en bredde og dybde som vi aldri har sett før. De materielle vilkår for oppheving av kapitalismen vokser svært raskt. Kapitalen blir tydeligere og tydeligere til en allment ødeleggende makt (Marx). Jeg har laget et notat der jeg har pekt på minst 11 viktige trekk ved denne moderne kapitalismen/imperialismen. Du kan lese om dette på hjemmesiden min <http://vev1.gs.bergen.hl.no/~tva28>) Kan ikke ta det opp i detalj her. Hovedkonklusjonen er at vi nå har forlatt det jeg kaller det korte **utsettingens århundre** (1917-1991) der kapitalen fremdeles kunne eksistere innen grensene for **den despotiske reformismen** (nazisme, fascisme, osv.) og **den demokratiske reformismen** (sosialdemokratiet) og med store områder utenfor den kapitalistiske sfære (den politiske kommunismen). Vi går inn i **forandringens århundre** der dette ikke lenger er mu-

lig. I tillegg til at de materielle vilkår for kapitalismen vokser svært raskt (informasjonsteknologi, genteknologi, enzymteknologi, materialteknologi osv. – som alle tar utgangspunkt i forståelse av hvordan svært små ting funker), så tvinges også frem nye kampfelleskaper. Etter en periode med forvirring begynner vi nå også klarere å kunne peke på **en felles fiende** som vi må rette kampen mot: **finanskapitalen og finansoligarkiet** (som oppstod med imperialismen i begynnelsen av dette århundret, men som først nå erobrer hele verden til bunns). Programmet må **si noe om den nye typen imperialistisk kolonisering som nå foregår – hvilke metoder stormaktene bruker for å legge mindre nasjoner og nasjonalstater inn under sine interessesfærer** (gjeld, EU/EØS/NAFTA/osv).

Programmet må si litt om hva dette betyr for **den internasjonale kampen mot imperialismen**. Programmet må også inneholde resultatene av den lange diskusjonen i og rundt partiet om **betydningen av den nasjonale kampen i den nyeste imperialismens epoke**. Det er viktig at programmet **peker på den felles fienden til alle arbeidere og demokratisk innstilte mennesker** og sier noe om **hva arbeiderklassen er** i den nye situasjonen. Også om **hvilken rolle den har** og om de **alliansene som er viktige** med andre klasser og grupper i kampen mot finanskapitalen. Egne erfaringer (økte forskjeller – mer rikdom ved en pol og mer fattigdom ved den andre pol) og den store diskusjonen om globalisering tjener alt nå til å avsløre dette for mange folk. Programmet må **inneholde partiets prinsipielle holdning til kampen for å oppheve kvinneundertrykking, naturødelegging og rasisme**. Når det gjelder kvinneundertrykkingen har vi mye erfaringer som delvis er nedfelt i tidligere prinsipprogram og som delvis finnes andre steder – disse må gjennomgås for å oppdatere det nye programmet. Når det gjelder naturødelegging er fremdeles marxismen ganske langt "ute" i naturvernmiljøene i Norge og Verden. Her har vi en stor oppgave som må løses dersom vi skal skape nødvendige allianser med disse gruppene. Programmet må **også avklare viktigheten av de forskjellige former for kamp, den økonomiske, den politiske og den teoretiske**, hvordan de er skilt fra hverandre og hvordan de henger sammen. Programmet må **understreke den prinsipielle viktigheten av kontinuerlige studier** av de såkalte klassikere og andre

som vil høre til i denne tradisjon for ikke å bli overveldet av borgerlige teorier, filosofisk/kulturelle strømninger. Det bør også **ta opp i seg resultatene fra diskusjonen om fremmedgjøringen og tingliggjøring og om virkelighetens og forståelsens nivåer**. Hvis vi ikke klarer dette i denne diskusjonsrunden om programmet, så må vi sikre at vi får en ny runde der det kan bli skikkelig studert og diskutert. Etter min mening har partiet problemer med å **legge opp til og føre skikkelige teoretiske kamper på vennlig vis**. Det er kanskje her at det borgerlige presset slår sterkest gjennom hos oss. Historiske erfaringer viser også at når teoretiske studier og kamper dempes ned og tar slutt, så går partiene fort vill. Disse sakene må være innrettet på at partiet og partimedlemmene skal ha en best mulig daglig praksis i de forskjellige massekamper vi står oppe i, men disse nære behov må aldri sette grenser for studiene og den teoretiske kampen – hvis det skjer mister vi retningssansen, målet dimmes, vi går vill i de daglige labyrinter.

2) Selve revolusjonen for å vinne den politiske makt som klasse kan bare kan være vellykket dersom arbeiderklassen bruker den **makt** som er nødvendig (inkludert **væpnet makt**). Ellers er det viktig å understreke at alt arbeid frem til, under og etter revolusjonen frem til kommunismen må preges av **prinsippet om at det skal skje med minst mulig lidelse, tap av menneskeliv og ødeleggelse**.

3) Perioden etter revolusjonen før den klasseløse kommunismen (politisk kommunisme, proletariatets diktatur, kommunismens første fase, sosialisme). Dette er perioden da arbeiderklassen har sikret seg den politiske makt (proletariatets diktatur). I denne perioden er det fortsatt politisk kamp om fordelingen av det menneskeskapte produkt og utvikling av vilkårene for å skape en kommunisme uten klasser. **Den politiske makten til arbeiderklassen (i likhet med all politisk makt) vil kunne ta to former, den vil enten være despotisk eller demokratisk**. Erfaringene fra dette århundret sier at det i denne perioden er et sterkt press i retning despotiske styreformers. Presset øker med graden av materiell nød og press fra omkringliggende kapitalistisk imperialisme. **Den største oppgaven blir å skape en demokratisk politisk kommunisme**.

Bare i den grad en lykkes i dette vil det være mulig å komme videre til oppheving av all tvungen arbeidsdeling og all fremmedgjøring, dvs. til kommunismens 2. fase, den sosiale kommunismen. En avgjørende forutsetning for å utvikle en demokratisk politisk kommunisme er at partiet har en dyp forståelse for det trykket i retning despotisk politisk kommunisme som vil eksistere og som vil ha sitt tyngdepunkt i statsapparatet. Derfor må partiet sitt tyngdepunkt ligge utenfor statsapparatet. Selv om partiets medlemmer må påta seg ansvaret med å lede staten så må partiet først og fremst være en pådriver i å utvikle stadig flere vilkår for sosial kommunisme, både materielle, organisatorisk/politiske, kulturelle og psykologiske vilkår. **Kampen for fulle demokratiske retter for kvinnene** vil måtte stå helt sentralt i denne perioden. Det vil også være viktig å **kjempe for at forskjellige minoriteter får sikret sine demokratiske retter**. Målet med hele perioden er å **opphøve alle rester av den borgerlige rett** og å **gå over fra mottoet tildeling etter ytelse til ytelse etter evne og tildeling etter behov**. Med dette vil også det politiske demokratiet være opphevet og vi vil nå frem til det Marx først kalte "virkelig demokrati", som han så kalte den sosiale kommunismen og som han til slutt kalte kommunismens annen eller høyere fase. Staten og partiet vil "sovne hen".

4) Den sosiale kommunismen eller kommunismens annen og høyere fase er det endelige målet for alt arbeidet til det kommunistiske partiet. Når dette stadiet er nådd vil klassene være opphevet, alle tvungen arbeidsdeling vil være opphevd, alle typer fremmedgjøring vil være opphevd. Vi kan definere dette stadiet slik: det er **universelt, bevisst samvirke av frie individer i utvekslingen sin med resten av naturen (produksjonen) og et størst mulig frihetens rike bortenfor den egentlig materielle produksjon**. Jeg har levert et forslag til innhold i prinsippprogrammet der jeg har skrevet mer detaljert om dette. De som vil kan lese dette andre steder (for eksempel på min hjemmeside) Derfor stopper jeg nå her.

4. MENNESKERETTER OG MILJØVERN

av Morten Falck

En kort kommentar om programmet foran arbeidet med å utarbeide et nytt:

Programmet bør ikke ta stilling til tusenvis av historiske spørsmål.

Partiet er ikke og skal ikke være noe historisk institutt som skifter sol og vind mellom forskjellige stridende parter i 150 års historie. Derimot er det etter mitt syn viktig å slå fast at det er mye å lære av de forsøkene som er gjort på å innføre sosialisme (alle sammen), og at Paris-kommunen, Sovjet og Kina peker seg ut som særlig viktige, de to siste blant annet fordi de har så stor målestokk og dermed mange sider. Kanskje vil det være fornuftig å understreke at det fins både positive og negative lærdommer å hente i alle de historiske forsøkene.

To viktige spørsmål mangler (helt eller delvis) i programmet og må inndersom vi skal ha noen troverdighet. Det er spørsmålene om ytringsfrihet/menneskeretter og om natur- og miljøvern.

Om det første er det å si at hele poenget med sosialismen/kommunismen^t jo er kampen for frihet. Marx og Engels ønsket å kjempe for frihet, og oppdaget at det var nødvendig å kjenne de materielle betingelsene for å kunne definere frihet. Frihet er ikke uavhengighet av de fysiske lovene, men det å kjenne disse lovene og de begrensningene de setter, så man kan utnytte dem til sin egen fordel.

Etter mitt syn har begrepet "borgerlige rettigheter" ført oss på villspor. Det innebærer jo en begrensning i friheten for de mange, nemlig at eiendomsretten og retten til å utbytte andre går foran og dermed begrenser de utbyttedes frihet. Det vi vil er ikke å forkaste frihetsbegrepet eller innnevne det, men å nå STØRRE frihet enn borgerskapet og kapitalismen kan gi oss. Det betyr ikke bare frihet fra sult, nød og utbytting, men også ytringsfrihet, osv. osv. Kampen for meningsfrihet, trosfrihet, ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, m.m. er av prinsipiell betydning, det er ikke noe taktisk spørsmål.

Natur- og miljøvern er et historisk nytt begrep, som hører vår tid til. Det kommer av økte kunnskaper om sammenhengen i naturen, og de katastrofene som miljøødeleggelsene har ført til i kapitalismen og i land som har kalt seg sosialistiske, som f. eks. Sovjet, Øst-Europa og Kina. Men menneskeskapte miljøkatastrofer er ikke nytt i historien - se på nedhogginga av skogene rundt Middelhavet i Antikken, f.eks. Nå skjer en drastisk ødeleggelse av naturen og utrydding av arter i et tempo som bør skremme selv den sløveste. Dette slår beina under vår egen eksistens. Som Marx og Engels var klar over, er vi en del av naturen, vi kan ikke overleve om ikke naturen overlever på et nivå som kan opprettholde den typen livsformer som mennesket er. Derfor er det nødvendig for oss som kommunistisk parti å ta dette spørsmålet på alvor og formulere det inn i programmet vårt. Bare vi kan tilføre dette spørsmålet et klasseperspektiv og økonomiske analyser som gjør det forståelig og gjør det mulig å se holdbare løsninger og reise en effektiv kamp. Vi har tusen ganger mer å bidra med her enn slike filantropiske grupper som Framtiden i våre hender o.l.

Det skulle ikke forundre meg om det ligger mye kampvilje og entusiastisk virkestrang skjult blant folk når det gjelder begge disse spørsmålene. Det er i så fall snakk om å utløse den. Jeg foreslår altså at vi studerer disse områdene for å komme fram til noen vettuge programformuleringer.

5. FORMÅL OG METODER FOR ARBEID I AKP

Av Stig Berntsen

AKP er et redskap for å fremme kampen for en sosialistisk revolusjon i Norge. Partiet må samle opp stor kunnskap om de tidligere forsøka på sosialisme, studere teoriene til Marx, Engels, Lenin, Mao m.fl. Samt fortløpende studere kapitalismens utvikling og utarbeide en moderne klasseanalyse.

Partiet er åpent for alle lag av folket som har tatt standpunkt for arbeiderklassen og er enig i partiprogrammet. Flertallet i sentralstyret bør tilhøre arbeiderklassen, og minst halvparten av sentralstyret skal være kvinner.

Partiet må jobbe på en måte som forener teori og praksis. Det er en viktig oppgave å ta del i ulike progressive fronter hvor målet er 1) å aktivisere flest mulig mennesker i progressive kamper og 2) rekruttere til partiet. En viktig oppgave er å ta vare på og fostre medlemmene sånn at hvert medlem får oppgaver som hun/han «vokser» på. På de områdene hvor flere partimedlemmer jobber skal det legges til rette for å samordne arbeidet og utvikle felles praksis.

Det bør utvikles egen jenteorganisering for å styrke jentenes stilling i partiet. På samme måte bør gutta ha et eget forum hvor man kan diskutere mannsrolla og guttas rolle i jentekampen.

Partiet må hele tida drive rekrutteringsarbeid for å øke medlemstallet, og for å forhindre «forgubbing».

Hva innebærer det å være medlem i AKP?

- 1) Enig i hovedinnholdet i programmet.
- 2) Aktivitetsplikt: Det kreves mer av et medlem i et kommunistparti enn i andre partier. Medlemmer må delta på lagsmøter, samt etter evne delta i det felles arbeidet partiet/avdelinga har som felles virkeområde. F.eks. Klassekampen-salg og verving av abonnenter. Medlemmer kan søke lagsstyret om dispensasjon fra lagsmøter og andre aktiviteter.
- 3) Betale en relativ høy medlemskontigent.
- 4) Respektere den demokratiske sentralismen: Godta at flertallet bestemmer, og være med å sette flertallsvedtaka ut i livet også når en er uenig.
- 5) Oppstår det uenigheter har medlemmer plikt til å ta disse opp i laget sitt.
- 6) Ha et moderat alkoholforbruk samt avstå fra narkotika. Det siste burde være en selvfølge, men står ikke nevnt i gjeldende vedtekter.
- 7) Det er viktig at gutter/menn er bevisst sin rolle som det undertrykkende kjønn og gjør sitt beste for å ikke opptre kvinneundertrykkende eksternt og internt.

6. PROGRAM FOR AKP, ET HELHETLIG UTKAST

av Johan Petter Andresen

1. Formål

AKP kjemper for et klasseløst samfunn. For å nå dette målet må arbeiderklassen ta makta i samfunnet. Når arbeiderklassen har makta må den utvikle samfunnet i en retning som stadig utvider demokratiet, høyner folks levestandard og livsstandard i pakt med naturen. De mange uønska forhold som kapitalismen har skapt og levd av, f.eks. nasjonal undertrykking, kvinneundertrykking, sentralisering av befolkninga til overfylte byer og utarming av landsbygda osv. må det nye sosialistiske samfunnet løse. Ved å utvikle produktivkreftene og demokratiet vil arbeiderklassen frigjøre seg og alle andre klasser, og til slutt oppheve klassene og dermed behovet for en stat.

2. Hvorfor må arbeiderklassen ta makta fra kapitalistklassen?

Kapitalismen er en samfunnsform som på den ene sida stadig utvikler produktiviteten i den enkelte bedrift, men samtidig gjør den dette på en slik måte at klasseskillene stadig økes. Arbeiderklassen undertrykkes. Nasjoner undertrykkes. Kvinnene undertrykkes. Den generelle samfunnsøkonomien stagnerer og går fra krise til krise, som bl.a. uttrykkes i arbeidsløshet.

3. AKPs historiske røtter.

AKP er en videreføring av den revolusjonære bevegelsen som har sine røtter tilbake til den bevegelsen Markus Trane leda på midten av 1800-tallet. Internasjonalt var det Marx som leda det første kommunistiske partiet og utvikla den grunnleggende kommunistiske teorien. Den har blitt utvikla videre av ulike marxister som f.eks. Lenin og Mao Tse Tung. AKP har sjøl bidratt til å utvikle marxismen blant annet når det gjelder forståelsen av kvinneundertrykkinga. AKP prioriterer å utvikle teoretiske studier og bruker blant annet sitt tidsskrift Røde Fane i dette arbeidet.

4. AKP kjemper for hele menneskehetens frigjøring og deltar i det internasjonale kommunistiske samarbeidet.

Arbeiderklassen kan ikke bli fri uten at den tar makta i hele verden. Men samtidig må arbeiderklassen i det enkelte land ta ansvaret for å gjøre opp med sitt eget borgerskap. AKP ser det som sin oppgave å delta i arbeiderklassens kamp her i Norge. Og kjemper for at denne kampen skal få en retning som innebærer at arbeiderklassen tar på seg oppgaven med å ta makta og ikke begrenser seg til å kjempe for best mulige vilkår under kapitalismen.

5. Den store russiske revolusjonen i 1917 innleda det første forsøket på å etablere et sosialistisk samfunn som kunne begynne arbeidet med å utvikle seg mot kommunismen. Men utgangspunktet var svært vanskelig da Russland hadde en liten arbeiderklasse med begrensa erfaring og en tilbakestående økonomi. De imperialistiske landa gjorde samtidig alt for å isolere og undergrave det nye sosialistiske samfunnet. Den andre verdenskrigen førte til nye sosialistiske revolusjoner, bl.a. i Kina, Nord Korea og Øst Europa. Men på grunn av de indre svakhetene og de ytre presset utvikla det seg nye overklasser som hadde sin maktbase nettopp i de partiene som hadde leda arbeiderklassen til makta. I dag har samtlige forsøk på å etablere kommunistiske samfunn falt i grus. Den første bølgen med sosialistiske revolusjoner har lidd nederlag.

6. Kapitalismen skaper betingelsene for neste bølge av sosialistiske revolusjoner.

Samtidig som kapitalistene utroper seg til historias seierherrer skaper den internasjonale kapitalistiske økonomien stadig nye kriser, økonomisk stagnasjon, arbeidsløshet og økende nasjonal-, regional-, kjønns- og klasseundertrykking. Kapitalismens historiske oppgave er å skape de økonomiske og strukturelle betingelsene for at nettopp arbeiderklassen skal kunne ta makta. Arbeiderklassen øker i antall for hver dag som går. Den høster stadig nye erfaringer da den blir tvunget til å føre en uavbrutt kamp mot det kapitalistiske systemets konsekvenser. AKP ser det som sin oppgave å delta sammen med arbeiderklassen i alle disse kampene. Og samtidig arbeide for å gjøre arbeiderklassen bevisst sin historiske oppgave. AKP samarbeider med alle politiske krefter som tar arbeiderklassens standpunkt i de enkelte kampene, og arbeider for at arbeider-

klassen skal samarbeide med andre undertrykte klasser i samfunnet som fiskere, bønder, sjølstendig næringsdrivende osv.

7. Den norske staten er et redskap for de største kapitalistene i Norge. De store partiene retter seg etter storkapitalens interesser. Norge er i realiteten et diktatur der interessene til storkapitalen er bestemmende for politikken. Statsapparatet blir brukt til å holde arbeiderklassen nede. Lovverket begrenser arbeiderklassens lovlige muligheter til å kjempe, og sikrer kapitalens interesser. I bakhånd, dersom arbeiderklassen bryter loven har staten et voldsapparat som kan settes inn for å slå ned små og store opprør. Det gjennomføres utstrakt overvåking av landets innbyggere for at borgerskapet til enhver tid skal kunne forberede seg på å sikre sine interesser. Ut fra historiske erfaringer må arbeiderklassen være villig til å bruke vold for å erobre statsmakta og å holde på den. AKP ser det som ønskelig at en sosialistisk revolusjon skal kunne gjennomføres uten vold, men dette er altså mindre sannsynlig. Samtidig har arbeiderklassen kjempa til seg en del begrensede demokratiske rettigheter som stemmeretten, streikeretten, yttingsfrihet osv. AKP ser det som en viktig oppgave å forsvare og utvide de demokratiske rettighetene for arbeidsfolk under kapitalismen.

8. Monopolborgerskapet vil knytte Norge til storkapitalen i Europa. Det vil selge den nasjonale sjølråderetten som vi kjempa til oss i 1905. Nasjonal sjølråderett er avgjørende for alle folk i hele verden. Uten at nasjonene er frie, kan heller ikke deres innbyggere være frie. Ethvert internasjonalt samarbeid må bygge på frivillighet. EU-medlemskap og EØS-avtalen innebærer frihet for kapitalen til internasjonal utbytting, og nasjonal undertrykking av folkene i de enkelte land. NATO er et internasjonalt samarbeid mellom deler av de imperialistiske landa for å forsvare imperialismens interesser. AKP er mot medlemskap i NATO.

AKP støtter samenes rett til sjølbestemmelse, og støtter samenes kamp for nasjonal sjølstendighet, enten det er i form av ulike former autonomi, eller full løsrivelse. I den nåværende situasjonen mener AKP at samene bør kjempe for en samling av den samiske nasjonen som finnes i de tre nordiske land og i Russland og støtter samenes kamp for økte rettigheter.

9. Kvinnene har, helt siden klassene først oppsto for flere tusen år siden vært undertrykt. Kapitalismen har arva denne undertrykkinga og videreutvikla den i kapitalistiske former. På tross av formell likestilling er kvinnene undertrykt. Kvinnene behandles som annen rangs arbeidskraft. Kvinnens lønn er spe på lønn til "forsørgerens" (mannens) lønn. Arbeidslivet er bygd opp ut fra dette og kvinnene får dårligere lønn, mindre bekvem arbeidstid og mindre lønnsinntekt i løpet av livet enn menn. Den nye arbeidskrafta, reproduksjonen av den allerede eksisterende arbeidskrafta, og de gamle er i hovedsak familiens ansvar. Kvinnene er tildeelt rollen som den som skal ha hovedansvaret for å sikre husholdningenes reproduksjon. Alt det ubetalte arbeidet som utføres i husholdningene, og som er avgjørende for at samfunnet skal fungere svekker kvinnene i arbeidslivet. AKP kjemper for at kvinnene skal ha de samme muligheter som menn og vil samarbeide med alle krefter i kampen for full kvinnefrigjøring.

10. Kapitalismen fører til at de høyproduktive områder og landa får en stadig økende del av verdien som blir skapt gjennom folkets slit. De høyt utvikla landa holder de mindre utvikla landa tilbake i utvikling. På denne måten øker forskjellene i verden. De tidligere koloniene kompenserer for sin lavere produktivitet ved å holde levestandarden til sine arbeiderklasser nede. Krisene i verdensøkonomien slår ut først og hardest i disse områdene. AKP støtter de undertrykte landenes kamp for å øke sin andel av merverdien som for eksempel OPECs politikk for å øke oljeprisene. AKP støtter kampen til de undertrykte landa når de vil løsrive seg fra det internasjonale imperialistiske systemet og prøve å etablere økonomier på tvers av dette.

Imperialismen bryter ned alle barrierer som kommer i dens vei. Den ero-

brer større og større deler av verdenssamfunnet. Nasjoner blir underlagt de store monopolenes streben etter profitt. AKP støtter alle nasjoners rett til å bestemme over sin egen skjebne. Uavlatelig føres det nasjonale frigjøringskamper, først og fremst i de mindre utvikla, undertrykte landa. AKP prioriterer støttearbeid til disse kampene, som f.eks. kurdernes kamp for nasjonal frigjøring.

11. Kapitalismen fører til overproduksjon og stagnasjon. I kampen for å utvide markedsandeler og få kontroll over stadig større områder utvikler USA, EU og Japan frihandelsområder. Kampen mellom disse tre sentralene for verdenskapitalismen øker faren for militære konfrontasjoner. Og i verste fall en ny verdenskrig.

12. Kapitalismen søker stadig å utnytte stadig større deler av naturen, og utnytter den på et slikt vis at det stadig skapes nye miljøkriser. AKP samarbeider med alle krefter som vil forsvare naturen mot disse overgrepene, som i verste fall kan føre til at livsgrunnet for menneskeheten blir ødelagt.

13. Ungdommen er den viktigste drivkraften for revolusjonær endring. I dag får ikke ungdommen den innflytelse de burde ha i samfunnet som helhet, og i arbeiderklassens organisasjoner. AKPs ungdomsorganisasjoner, Rød Ungdom og Norges Kommunistiske Studentforbund er viktige revolusjonære masseorganisasjoner for ungdommens kamp, og er viktige rekrutteringskilder for partiet.

14. AKP søker å utnytte alle lovlige muligheter til å utvikle arbeiderklassens kamp. I den forbindelse samarbeider AKP med andre revolusjonære sosialister i Rød Valgallianse, som stiller til både kommune og stortingsvalg. RV har også mange medlemmer som deltar aktivt i fagforeninger, kvinneorganisasjoner og andre folkelige organisasjoner. AKP søker å knytte RVs parlamentariske arbeid til de folkelige aksjoner og massebevegelser.

15. AKP etablerte og er største aksjonær i den revolusjonære sosialistiske

avisa Klassekampen. Klassekampen er et viktig redskap for arbeiderklassens kamp. Klassekampen må utvikles til å bli en stadig bedre avis som propagandist for sosialismen og som kollektiv organisator av arbeiderklassens kamp.

16. På den ene sida må arbeiderklassen i Norge kjempe sin kamp for å få herredømme i Norge. På den andre sida kan ikke arbeiderklassen være framgangsrik i denne kampen uten støtte fra arbeiderklassen i andre land. Denne gjensidige avhengighet er grunnlaget for at AKP prioriterer internasjonalt samarbeid og mobiliserer støtte til kamper arbeiderklassen og undertrykte folk fører i andre land. Norge er blitt en offensiv imperialistisk makt som søker å utsuge rikdommen og verdiskapinga i andre land. Ikke til fordel for vanlige folk i Norge, men til fordel for kapitalistene. Det er av særlig betydning at AKP prioriterer støtte til kamper i andre land mot norsk imperialismen.

17. De siste årtier har arbeidere fra land i den tredje verden slått seg ned i Norge. De diskrimineres både i arbeidslivet og i samfunnet forøvrig. AKP kjemper mot all diskriminering på grunnlag av hudfarge og religion. AKP er mot den rasistiske innvandringspolitikken som prioriterer hvite, høytlønna og rike utlendinger på bekostning av vanlige arbeidsfolk. I forbindelse med flyktning- og asylpolitikken, fører den norske staten en rasistisk og inhuman politikk. AKP er for fri ut- og innvandring. Det er ikke arbeidsfolk fra andre land som truer den norske levestandarden og det som er igjen av den norske velferdsstaten, men den kapitalistiske økonomien og den imperialistiske utbyttinga av de fattige landa.

18. Det politiske systemet i Norge er et parlamentarisk demokrati. De store partiene fører en politikk som tjener storkapitalen. All erfaring fra moderne tid viser at dersom folket ved valg, stemmer inn et antikapitalistisk parti i regjeringsposisjon, vil det parlamentariske demokratiet bli knust, og erstatta med et åpent diktatur. Media er kontrollert av storkapital og staten. På denne måten blir informasjonen vridd og silt slik at de støtter kapitalens målsettinger. Dette ble vist svært klart under de politiske kampene om EU, der over 90% av media har vært for EU-medlem-

skap. Lovverket er bygd opp rundt grunntanken om at kapitalister skal ha rett til å utbytte arbeidere og kontrollere naturressursene i Norge.

19. De viktigste masseorganisasjonene som arbeiderklassen har er fagforeningene. Men disse er underlagt et lovverk som pålegger arbeidere fredsplikt i tariffperioden, med trusler om boter og fengsel dersom denne brytes. Dersom en streik truer den borgerlige politikken i landet griper staten til tvungen lønnsnemnd og erklærer enhver fortsettelse av streiken for ulovlig.

Borgerskapet er først og fremst fagforeningsfiendtlig. Men ettersom den ikke har greid å knuse fagbevegelsen, har den også en politikk for å utvikle classesamarbeid både ved de lokale arbeidsplassene og mellom de landsomfattende forbund og hovedsammenslutninger og arbeidskjøperorganisasjoner. Classesamarbeidet har sterke tradisjoner i den norske eliten. De mest sentrale i classesamarbeidet på nasjonalt nivå er DNA- og NHO- og LO-ledelsen. Classesamarbeidets hovedinnhold er at statsledelsen, NHO-ledelsen og LO-ledelsen blir enige om sentrale politiske spørsmål for utviklinga av kapitalismen, der styrking av den "norske" storkapitalens konkurransevne er hovedmålet.

AKP samarbeider med alle progressive krefter som bryter med dette classesamarbeidet og fremme folkets interesser.

7. ENDRINGSFORSLAG TIL ANDRESENS UTKAST

Et partilag i AKP har allerede rukket å diskutere utkastet. Dette er to endringsforslag fra medlemmer i dette laget:

Endringsforslag til punkt 1:

Historien om alle tilsvarende samfunn er en historie om klassekamp. Alle samfunn etter ursamfunnet har vært og er diktaturer. Etter ursamfunnet der ingen kunne leve av andres arbeid fordi at det ble produsert for lite, har alle samfunn vært klassesamfunn der overklassen har levd på underklassens arbeid. AKP kjemper for at arbeiderklassen skal ha makta og utvikle samfunnet i demokratisk, humanistisk og økologisk retning mot et samfunn der rikdom og balanse mellom natur, produksjon og mennesker skaper en rikdom som gjør at ingen trenger å undertrykke, utbytte andre eller voldta naturen for å ha det bra. Denne betingelsen må være til stede for at klassesamfunnet skal dø.

Tilleggsforslag til punkt 9:

Kapitalismen bryter ned de mellommenneskelige forhold, ved å gjøre alt til et spørsmål om kjøp og salg, ikke kjærlighet, vennskap, troskap og lojalitet. Til og med de mest intime mellommenneskelige forhold blir gjort om til profittskapende virksomhet. Pornografi og prostitusjon har under kapitalismen utviklet seg til verdensomspennende menneskehandel som fornærer, utbytter og dreper millioner av mennesker

NYTT NUMMER!

RELIGION – FOLKETS OPIUM?

Røde Fanes julenummer (5/98) har religion som tema med blant annet artikler om:

- Marxisme og religion
- Luthers politiske verdensbilde
- Guds revansj – om islam
- Om blasfemi og religionskritikk
- Hva er religion?

Tidsskriftet kommer fire ganger i året. Løssalg: Kr. 50.

Vil du abonnere, send kr. 180 til:

Røde Fane, Postboks 124 Sentrum, 3251 Larvik
Postgiro 0804 220 8478

Skoleelever under 20 år: Kr. 50

Eller send en epost til eness@online.no

TIDSSKRIFT FOR MARXISTISK TEORI OG DEBATT

<http://home.sol.no/~eness/rf.htm>

